

Olof Jonsson
Anteckningar kring hans levnadsbana.

Barn- och ungdomsåren

Olof Jonsson (OJ) föddes i Wik, Björnänge, Åre socken den 16 mars 1778. Hans föräldrar vore Jon Olofsson och hans hustru Cherstin Olofsdotter. Han fick en bror, Olaus, 1785 och en syster, Brita, 1786. Även som arbetsför synes han ha bott kvar i hemmet och övertog gården och blev bonde någon gång under åren 1805—14. Fadern, som då var minst 62 år gammal, stannade kvar på gården med sin hustru och blev husman.

Det första äktenskapet

OJ gifte sig 1801-06-24 med Kjerstin Ersdotter från Forsa. De bodde kvar på gården och barnen föddes där med undantag för Karin, som föddes i Forssa. OJ antecknades vid den tiden som dräng. Hustrun var född i Forssa 1776-09-27 och föräldrarna vore Eric Andersson och Cherstin Hansdotter.

Någon gång mellan 1812 och 1814 flyttade OJ med familjen till Ottsjö nr 1, där han blev bonde. Hustrun dog emellertid redan 1817—01—07 och OJ återvände samma år "med alt sit hus" till Wik.

OJ blev antecknad som inhysesman och stod ensam med sex barn i åldern 3—16 år. Det fanns tre pojkar, vilka dock alla skulle dö tidigt. Den äldste, Jon dog redan inom ett år, Eric ävenledes som 16-åring 1822 och Olof som 33-åring 1840. En dotter var dödfödd 1812, men de tre övriga skulle uppleva ett verksamt liv. De vore Kjerstin född 1805, Karin 1804 och Stina 1809.

Svårigheterna måste ha varit stora för OJ. På fädernegården satt nu en ny bonde. Barnen krävde vård. Bouppteckningen visar att hemmet i Ottsjö varit gediget och välutrustat. Lösöret värderades till 286 riksdaler Banco, men skulderna uppgick till 478 riksdaler Banco. Huvuddelen av dessa var till Hans Ersson i Forsa. Om denne är bror till den avlidna kan skulden ha uppkommit i samband med arvskifte. Det bör också observeras, ätt värdet av fast egendom inte finns med i bouppteckningen. Redovisningen ger därför inte en fullständig bild av läget.

Nybyggaren

OJ lät sig inte slås ned av svårigheterna. Redan 1817, samma år som hustrun dog, anlade han en gård i Tefveldalen på den plats, som först kallades Olof Jonssons nybygge och senare fick namnet Enkroken. I dess närhet vid Vallbäcken hade han en fäbod. Påföljande år gifte han sig med pigan och änkan Brita Andersdotter från Bräcke i Åre socken. Från 1819 blev han mantalsskriven som nybyggare i Storlien och Teveldalen och senare även i Enbogen.

Det finns anledning att något uppehålla sig vid dessa namn. De bör inte uppfattas som begränsade boplatser utan anger vidsträckta områden, som kan ge tillräcklig bärgning vid bosättning. Storlien omfattar därför inte endast liden utan även betesplatser och odlingsbara marker norr, öster och söder om liden. Teveldalen anger mark på båda sidor om Tävlan från dess källor och fram till Enan. Här ingår således Övervallen, Sturvallen och Enkroken. Enbågen omfattade marken på båda sidor av Enan från västsidan av Blåhammaren och fram till Teveldalen. Till de egentliga byarna hörde ett flertal fäboddar.

Då en ny husförhörlängd lades upp för 1827—56, infördes OJ i denna på Tewardalen. Den visar att 50 personer bodde där under längre eller kortare tid. Utöver OJ och hans hustru finner man en dräng Zakarias Svensson, som senare skulle gifta sig med en av döttrarna, samt Anders Henriksson, som redan gift sig med en av döttrarna och hade tre barn. OJ:s broder Olaus var där också några år som dräng tillsammans med sin familj.

Livet uppe intill fjället och i tidigare obebyggda områden gav upphov till många bekymmer. Klimatet var svårt och hade tidigare ansetts omöjliggöra all odling. Till detta kom att rättsförhållandena var oklara. Avvittringen enligt lag började först 1821, och då OJ 1818 fick insynat sitt nybygge, skapades ingen klarhet om hur långt hans rättigheter sträckte sig. Samerna ansåg att det gjordes intrång på deras betesmarker. I den östra delen fortsatte svenska bönder att utnyttja slätter och mulbete enligt gammal hävd och i väster gjorde norrmännen detsamma.

Åren 1828—29 gjordes uppmätningar av området för den slutliga indelningen i nybyggen. Den ledde till att man skulle kunna få fyra bärkraftiga nybyggen, Storlien, Lillevedalen, Enbågen och Enkroken. OJ tilldelades det sistnämnda.

Åldringen

År 1840 skrev OJ till Konungen och ansökte om att få disponera ytterligare mark. Som skäl anfördes att "ingen kornväxt gives" och att "endast boskapsavlingar kan hava med möda sin näring". Med hänvisning till sin 62-åriga ålder och orkeslöshet samt de fyra barnen önskade han få disponera 2/4 och ej endast 1/4 av området. Trots tillstyrkan av avvitringsmyndigheten avlogs ansökan.

1844 överlät OJ halva Enkroken till mågen Anders Henriksson och sålde senare den andra hälften till den andre mågen Zakris Svensson. Han blev då inhyses hos Anders Henriksson.

OJ:s andra hustru hade dött 1858—12—21 och var då skriven i Storlien och Tefverdalen. Han gifte om sig med änkan Stina Ersdotter i Forssa 1841-10-10 och antecknades då som bosatt i Storlien. Hon dog 1846-08-51. De båda sista äktenskapen var barnlösa.

Olof Jonason dog i Enkroken 1859-11-12. Dödsorsaken finns ej antecknad.

Hans bomärke var

